

Nr 5.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 5, i anledning av väckt motion om skyldighet för vägmyndigheter att vid uppgörelser av markfrågor upprätta specificerad värdesättning på alla de olika poster, som ingå i varje särskilt markförvärv.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 152, hava herrar *Staxäng* och *Andersson* i Gisselås hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att sådana åtgärder vidtagas, så att vederbörande vägmyndigheter vid uppgörelser av markfrågor förpliktas att upprätta en specificerad värdesättning på alla de olika poster, som ingå i varje särskilt markförvärv.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet inhämtat utlåtanden från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och lantmäteristyrelsen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i huvudsak anfört följande.

Sedan vägväsendet på landet förstatligades har styrelsen strävat efter att leda verksamheten rörande förvärv av vägmark in på riktiga banor. Styrelsen har lämnat vägförvaltningarna anvisningar om huru de i olika fall böra förfara vid uppgörelser med markägare i form av blanketter till värderingsinstrument, avsedda att tjäna som förebild och ledning för upprättande av dylika instrument. Ifrågavarande handlingar upptaga ett noggrant specificerande av de olika poster som i allmänhet äro aktuella.

Styrelsen har med anledning av uppgifterna i motionen i cirkulärskrivelse erinrat vägförvaltningarna om nyttan och nödvändigheten av att i erforderlig omfattning specificera alla vid markuppgörelser förekommande poster.

I motionen antydes, att det uppgivna förfarandet delvis skulle kunna förklaras därmed att vägförvaltningarna icke hade tillräcklig personal. Styrelsen vitsordar, att organisationen icke i längden kan undvara särskilda befattningshavare för här ifrågavarande i allmänhet mycket arbetskrävande och ekonomiskt betydelsefulla arbetsuppgifter. Med hänsyn härtill och då styrelsen — såsom framgår av årets statsverksproposition, sjätte huvudtiteln — räknar med att vägbyggnadsverksamheten åter skall komma i gång, har styrelsen för avsikt att i höstens riksdagspetita framlägga förslag om personalförstärkning i här förevarande avseende. På grund av vad sålunda anförts syntes motionen icke behöva föranleda någon riksdagens åtgärd.

Lantmäteristyrelsen har anfört bland annat följande.

Frågan om ersättningsreglerna vid vägmärksförvärv är för närvarande under utredning av särskilt tillkallade sakkunniga (vägmärksersättnings-sakkunniga).

Dessa sakkunniga synas ha till uppgift ej blott att uppgöra förslag till enhetliga normer för värdering av själva det markområde, som tages i anspråk för väg, utan även att utreda vissa andra härmed sammanhängande spörsmål, bland annat avseende värdesättningen av intrång och försvårad brukning som föranledes av vägs framdragande. Det arbete, som bedrivs av vägmarkersättningssakkunniga, synes sålunda vara ägnat att närmare belysa just de frågor, som avses i den ifrågavarande motionen.

Genom beslut den 29 juni 1945 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för kommunikationsdepartementet att tillkalla sakkunniga för att inom departementet biträda med utarbetande av normer för bestämmande av ersättning för upplåtande av vägmark. Ur direktiven för utredningsarbetet må här anföras följande.

Det allmännas kostnader för nu ifrågavarande ersättningar äro av betydande storleksordning. Bestämmandet av ersättningarna så att de bliva skäligen och rättvisa är redan enligt sakens natur förenat med avsevärda svårigheter. Den uppgift, som numera åligger vägförvaltningarna att söka träffa avtal med vederbörande markägare eller annan rättsinnehavare, är särskilt vanskelig av den anledningen att enhetliga värderingsnormer icke finnas. Än mer bidrager detta förhållande att försvåra den granskningsverksamhet i förenhetligande syfte, som bör bedrivas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Vad nu sagts gäller givetvis även i de fall, där ersättningsskyldigheten åvilar annan än kronan. Med hänsyn till de skiftande förhållandena är det givetvis förenat med svårigheter att fastställa enhetliga normer för ersättning i nu förevarande fall. Ett försök bör dock göras att uppställa vissa på objektiva grunder baserade regler att tjäna till ledning vid ersättningarnas fastställande. Särskilda värderingsnormer böra därvid utarbetas beträffande ersättning för upplåtelse av eller intrång å skogsmark samt beträffande dylik ersättning i fråga om åkermark, ängsmark eller därmed jämförlig mark samt tomtmark. Önskvärt är att kunna uppställa normalgrunder i fråga om ersättning för häckar, fruktträd o. s. v. Det är sannolikt, att geografiskt skiftande förhållanden kunna påkalla variationer i värderingsnormerna för olika delar av landet.

De sakkunniga (»vägmarkersättningssakkunniga») hava ännu ej hunnit avsluta sitt arbete.

För egen del får *utskottet* anföras följande.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår, pågår för närvarande en offentlig utredning i syfte bland annat att finna normer för ersättning av olika slags mark, som tages i anspråk för vägändamål. Att innan de sakkunnigas arbete avslutas och resultatet därav framlagts i detaljerat förslag i ämnet vidtagna åtgärder i motionens syfte finner utskottet ej påkallat. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens utlåtande över motionen utvisar därjämte, att styrelsen redan nu vidtagit vissa åtgärder i form av olika förslag till uppgörelser mellan markägare och väghållare. Styrelsen har slutligen framhållit, att styrelsen hade för avsikt att redan innevarande år göra framställning om viss förstärkning för tillgodoseende av sådana intressen, som angivits av motionärerna. Med ökad medelstilldelning för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, möjliggörande antingen en dylik förstärkning eller utnyttjande av i orten tillgäng-

Utskottet.

lig kompetent arbetskraft för tillämpande av de normer, som den pågående utredningen fått i uppdrag att närmare utforma, synas motionärernas önskemål kunna bliva tillgodosedda. Utskottet saknar därför anledning biträda motionärernas hemställan.

Under åberopande av det ovan anförda får utskottet hemställa,

att motionen II: 152 icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 11 mars 1947.

På utskottets vägnar:

L. O. SKANTZE.

Närvarande: se under utlåtandet nr 4.
